

ԳՈՐԾԵՆԿԵՐՈՋ ՀԻՇՍԱԿԻՆ

Հասարակության լայն խավերի ուշադրությանն է ներկայացվում Հայաստանի նյութական մշակույթի նվիրյալ, հայրենասեր, հնսուգետ Եսայի Արտաշեսի Ասատրյանի աշխատությունը, որի ենթքն են ենագիտական այն բացառիկ նյութերը, որոնք ձեռք են բերվել հեղինակի շուրջ 10 տարիների աքնաջան դաշտային ուսումնասիրությունների միջոցին: Հեղինակը գիտական շրջանառության է դրել իր պեղում «Ջաքարի-բերդ» անունը կրող հուշարձանի ուսումնասիրության արդյունքները:

Եսայի Ասատրյանը ծնվել է սաաւնցու ավանդապսե, նաեաւսեաւսկան ընտանիքում: Նախնական ուսումնաոթյունն ստացել է Արագածոտնի մարզի եայրենի՝ Ներքին Բագմաթերդ գյուղում:

1966թ. ընդունվել է 1971-ին տվւրտել է Երևանի պետական եամալսարանի պատմության ֆակալտեաի հնագիտության բաժինը: 1971-1973թթ. ծառայել է բանակում: Տակաւվին ուսանողսկան տարիներին մասնակցել է Արմավիրի, Գառնիի, Սյունիքի արշավախմբերի աշխտտանքներին: Այդ և եետագա տարիներին Եսայի Ասատրյանը եռանդուն մասնակցոթյուն է բերել ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի ու Երևանի պետական եամալսարանի իրակա-նացված գրեթե բոլոր դարաշրջանների հուշարձանների պեղումներին, ձեռք բերել մասնագիտա-կան գիտելիքնել, դարձել եմուտ հնսուգետ:

1976թ. ընդունվել է ՀՀ ԳԱԱ Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի ասպիրանտու-րան: Մասնագիտական ուսումնաոթյուն ստանալու տարիներին Ե.Ասատրյանը մասնակցել է Շիրակավանի պեղումներին, որի միջոցին հիմնավորապես ծանոթացել և ուսումնասիրել է Հա-յաստանի ուշ անտիկ ւլարաշրջանի հնագիտական նյութերը:

Ե.Ասատրյանը 1983-1991թթ. մասնակցել է Երևանի պետական եամալսարանի հնագիտական հետազոտոթյունների կենտյունի աշխտտանքներին և իր իսկ գլխավորած դաշաային հնագիտա-

կան աշխատանքների միջոցին հայամարերած ռացառիկ եետաքրքիր եմավայրերի և հնագիտա-
կան նյութերի երապարակմով ճանաչելի դարձել ոչ միայն եմագետ-ուսումնասիրողների, այլև
եայ մշակույթը գնահատողների շրջանում, վաստակել մեծ կարողություններով օժտված փորձա-
ուս եմախայզի անուն:

1979-1987թթ. անընդմեջ ղեկավարել է Արագածոտնի տարածաշրջանի եմագիտական պե-
ղումները: Այդ ուսումնասիրությունների եիման վրա ձեռք բեթված նյութերը եիմք եղան իր թեկնա-
ծուական ատեմախտության եամար, որը եուջողությամբ սշաշտվումեց 1989 թվականին:

Եսայի Ասապյանը ռոցավետ եայրեմասեր էր, խիզախ սասունցի, վսեմ նկարագրի ասեր: Որ-
պես քաղաքացի, արցախյան շաթժման առաջին իսկ օրից զինվորագրվեց հայոց Արցախ աշ-
խարեի ագուասզման գործին: Այնուեետև պաշտոնավարելով Հայասանի հանրադետության
պաշտոնության մախարության՝ իրեն եամձնարարված աշխատանքներում, ասրս մաև Թա-
լինում, մա ջանք ու եռանդ չխմայեց եայ քաջորդիների արյան գնով ձեռք բերված իաուարությու-
նը սշաշապաներու և եայոց մորաստեղծ ռամակում զինվորական կարգսպսեությունն ասերաժեշա
մակարդակի հասցնելու եամար:

Ցավ ի սրտի փարսժամ իրովեց մրա կյանքի թելը: Ընդեատվեց երիտասարդ, մեծ ծրագրեր ու-
նեցող, ռազմավորձ եմագեսի ու եայրեմիթի պինվորի կյանքը: Նա դեռ սայնքան մեծ ծրագրեր ու-
ներ ի փառս իր եարագատ ժողովրդի և եայ մշակույթի:

Ընթերցողի ուշադրաթյամը մերկայացվող մրա այս ուսումնասիրաթյունն իր գործրնկեր եմա-
զեումների, զիտություներ մեծարողների եարգանքի աուրքն է ռուրից սիրված անիտնջ զիտնակու-
նի, սիրելի մարդու, քաղաքացու՝ Եսայի Ասասղյանի անմոռաց եիշաաակին:

Գրիգոր Կարախանյան